

SUX Pilotforsøg med test af euforiserende stoffer i nattelivet

Baggrund

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen blev på Borgerrepræsentationens møde d. 22. marts 2018 pålagt at samarbejde med Socialforvaltningen og øvrige relevante forvaltninger om at udarbejde et forslag om mulighederne for et pilotforsøg med tilbud om test af euforiserende stoffer i nattelivet til politisk drøftelse, samt et supplerende budgetnotat til forhandlingerne om Budget 2019.

Blandt unge stofbrugere er feststoffer som amfetamin, ecstasy og MDMA relativt udbredte, og kan medføre forgiftninger og i værste fald dødsfald. Forgiftninger skyldes typisk en kombination af forskellige stoffer samt alkohol, men kan også skyldes, at et enkelt stof f.eks. har usædvanligt høje koncentrationer eller er tilført forskellige særligt farlige stoffer.

Indhold

Med et tilbud om test af stoffer vil brugere af feststoffer kunne få undersøgt indholdet af deres stoffer forud for eventuel indtagelse, således at de er bedre oplyst om risici ved det pågældende stof. Afhængig af den valgte teknologi, vil brugerne i forskellig grad kunne få viden om eksempelvis styrke og sammensætning af stofferne. Der vil dog ikke være nogen officiel fastlagt baseline for, hvornår et stof kan betragtes som sikkert at indtage, idet alle euforiserende stoffer kan medføre skade uanset styrke.

Den primære målgruppe for tilbuddet vil være unge mellem 18 og 24 år, der bruger feststoffer. Det er en gruppe, som færdes meget i nattelivet, og som kan være i risiko for, at stofbruget medfører frafald fra uddannelse, eller at det eskalerer til et decideret misbrug og afhængighed med store sociale og sundhedsmæssige konsekvenser til følge. I værste tilfælde kan stofindtag medføre dødsfald.

Tilbuddet vil være målrettet unge mellem 18 og 24 år, men tilbuddet er tænkt som et åbnet tilbud, hvor også andre grupper kan benytte sig af tilbuddet om at få testet stoffer. Den tilgængelige data viser, at den største gruppe, hvor dødsfald forekommer, er blandt stofbrugere over 50 år. Det er derfor Sundheds- og Omsorgsforvaltningens forventning, at også andre aldersgrupper vil kunne få gavn af tilbuddet om test af stoffer.

Center for Rusmiddelforskning ved Aarhus Universitet vurderer, at et tilbud om test af stoffer i nattelivet vil kunne tiltrække unge fra 17-års alderen og op, som har lidt erfaringer med stoffer, men stadig er usikre i brugen. Hvis tilbuddet indebærer en mulighed for uforpligtende samtaler om helbred og trivsel, vurderes det, at erfarne stofbrugere, ville kunne bruge tilbuddet om stoftest, som en forsigtig vej ind i rådgivnings- og eventuelt misbrugsbehandlingssystemet.

I sammenhæng med testen vil stofbrugeren derfor have mulighed for at få en samtale med en rådgiver, der dels kan vejlede i forhold til reduktion af stofbruget samt om muligheder for misbrugsbehandling, dels kan rådgive om andre problematikker med henblik på at henvise til andre rådgivningstilbud.

Det er muligt, at den rådgivende indsats i sammenhæng med testen vil føre til at nogle unge vil søge behandling for et egentligt misbrug, og man kan derfor vælge at afsætte midler til en øget behandlingsindsats for den unge gruppe.

Et tilbud om test af stoffer vil både kunne danne grundlag for en forebyggende indsats, og en skadesreducerende indsats i forhold til brugere med et misbrug af stoffer. Test af stoffer og de tilhørende samtaler kan eventuelt varetages gennem et samarbejde mellem flere forvaltninger.

Teststationen kan med fordel placeres i et område, hvor mange unge færdes i nattelivet. Det anbefales, at tilbuddet om test af stoffer etableres i ét lokale med tilhørende laboratorie og samtalelokaler. Baggrunden herfor er, at analyser af denne art kræver avanceret, men skrøbeligt udstyr, som kræver laboratorieforhold. Samtidig er det vurderingen, at én specifik lokalitet vil være et bedre udgangspunkt for etablering af en zone, hvor straffeloven i forhold til besiddelse af euforiserende stoffer – ligesom det er tilfældet med stofindtagelsesrummet - ikke håndhæves, hvilket er en forudsætning for pilotforsøgets gennemførelse.

Socialforvaltningen anbefaler ikke at samlokalisere med stofindtagelsesrummet, da det ikke er hensigtsmæssigt at blande målgruppen af unge med et forbrug af stoffer i nattelivet med målgruppen for stofindtagelsesrummet, som er en væsentlig mere udsat gruppe. Derudover skal man være opmærksom på, at det ikke er tilladt for stofindtagelsesrummet at modtage unge under 18 år. Målgruppen for stofindtagelsesrummet er jf. lov herom "... personer på 18 år eller derover med en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af euforiserende stoffer"

Som supplement kunne der endvidere etableres en mobil løsning, hvorved tilbuddet vil blive mere tilgængeligt for målgruppen, idet det placeres på forskellige lokaliteter. Dette vil dog forøge budgettet markant, samtidig med at der ikke vil kunne gennemføres så avancerede analyser mobilt som stationært. Det vurderes endvidere, at det vil være sværere i samarbejde med politiet at få etableret flere forskellige zoner, hvor straffeloven i forhold til besiddelse af euforiserende stoffer ikke håndhæves. Det anbefales dog, som nævnt ovenfor, ikke at samlokalisere en testfunktion med stofindtagelsesrummet.

Det anbefales, at der vælges en teknisk løsning, der giver det bedst mulige grundlag for at vurdere det enkelte stofs farlighed, selvom etableringen og drift af sådanne systemer er mere omkostningstungt end f.eks. simple testkits. Der er stor usikkerhed behæftet med de billigere løsninger, som kan skabe falsk tryghed og herigennem potentielt forårsage dødsfald.

Test af stoffer vil også kunne give et indblik i stofmarkedet, og dermed supplere det eksisterende nationale overvågningssystem. Den pågældende viden vil også kunne bruges til at etablere et alarmeringssystem, der kan advare stofbrugerne og andre interessenter om særligt farlige stoffer i omløb.

Etablering af et pilotforsøg med test af stoffer forudsætter, at Københavns Kommune kan få tilladelse fra Lægemiddelstyrelsen til at håndtere euforiserende stoffer og kan indgå en aftale med politimyndighederne om, at forbuddet mod at besidde euforiserende stoffer ikke håndhæves i en zone omkring testfaciliteten.

Forventet effekt

Der er generel mangel på evaluering og forskning på området om test af stoffer, og det er derfor ikke muligt at vurdere, hvor mange der forventes at ville gøre brug af et eventuelt tilbud, og i forlængelse heraf, hvordan de vil gøre brug af analysernes resultater samt i hvilket omfang, de vil gøre brug af et tilbud om samtaler.

Tilbuddet vil være et serviceløft i forhold til en målgruppe, som er svær at nå. Det skal endvidere oplyses, at uanset organisering og teknik, vil test af stoffer aldrig kunne skabe sikkerhed for brugeren ved indtagelse af et euforiserende stof; brug af stoffer vil altid indebære en risiko.

Grundet stoffernes begrænsede udbredelse og sjældne dødelighed sammenlignet med andre stoffer, samt at dødsfald grundet euforiserende stoffer typisk skyldes kombinationen af flere forskellige stoffer samt alkohol, er det ikke forventningen, at test af stoffer vil kunne forebygge dødsfald eller ulykker i større omfang.

Hvis formålet med indsatsen er at forebygge misbrug blandt unge, kan der som alternativ til et tilbud om test af stoffer vælges at forlænge bevillingen til indsatsen "Ro på rusen", der er målrettet unge erhvervsskoler og produktionsskoler og har som formål at mindske de unges forbrug af rusmidler og fastholde dem i uddannelse. Bevillingen til Ro på Rusen ved Socialforvaltningen udløber med udgangen af 2018. Der henvises i denne forbindelse til særskilt budgetnotat herom.

Opfølgning

Dansk lovgivning indebærer, at det er en forudsætning for etablering af et tilbud om test af stoffer foregår i forskningsøjemed. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen er i dialog med Center for Rusmiddelforskning ved Aarhus Universitet om et forskningsprojekt, som vil følge tilbuddets virkning og effekter og dermed sikre viden og evidens. Forskningsprojektet forventes afsluttet og afrapporteret inden udgangen af 2020. Med udgangspunkt i resultaterne, vil det blive anbefalet, om tilbuddet skal fortsætte eller afvikles.

Økonomi

Test af stoffer i nattelivet kræver en bred økonomisk ramme. Hvis der vælges en løsning med både fast lokalitet (kontor/laboratorium) og mobil testenhed, vil der være behov for 19 mio. kr. i opstartsåret 2019 og herefter 5 mio. kr. i det efterfølgende år. Hermed vil der være kapacitet til at gennemføre stoftest og samtaler 3 eftermiddage og 3 aftener og nætter, samt kapacitet til at varetage forskellige former for kommunikation i sammenhæng med et alarmeringssystem. Der vil være en opstartsperiode på et halvt år, men herefter vil pilotforsøget køre til og med 2020.

Hvis den mobile løsning fravælges, vil udgifterne i opstartsåret kunne reduceres med omkring 5 mio. kr. Der vil af tekniske og sikkerhedsmæssige årsager ikke kunne opnås større reduktioner af de løbende udgifter. Dette skyldes bl.a., at analyserne af stofferne samt fortolkning af resultaterne kræver personale med højt specialiseret faglig viden og analytisk kompetence.

Priserne på det tekniske udstyr fordrer et udbud, hvorved der muligvis kan opnås et lavere udgiftsniveau i forhold til såvel udstyr som etablering. Det kan dog også vise sig, at dialogen med forskellige samarbejdspartnere på sigt vil kunne åbne op for en løsning, hvor nogle analyser kan varetages af andre aktører end Københavns Kommune, hvorved budgettets omfang vil blive reduceret.

Tabel 1 – Oversigt over ønskets aktiviteter på alle styringsområder

Aktiviteter i forslaget (1.000 kr. – 2019 p/l)	Styrings- område	2019	2020	2021	2022	I alt
Test af stoffer og rådgivende samtale	Service	5.125	5.090			10.215
Test af stoffer	Anlæg	7.610				7.610
Test af stoffer – supplerende mobil løsning	Service	150	150			300
Test af stoffer – supplerende mobil løsning	Anlæg	6.070				6.070
Udgifter i alt		18.955	5.240			24.195

Risikovurdering og proces

Idet der er mange usikkerheder forbundet med budgettet, er en bred ramme for bevillingen nødvendig. Såfremt midlerne ikke bruges, vil de gå tilbage.

Det er usikkert, om Københavns Kommune kan få tilladelse til at gennemføre et pilotforsøg med test af stoffer, og om der kan indgås en aftale om etablering af en eller flere zoner, hvor straffeloven ift. euforiserende stoffer ikke håndhæves.

De bemærkes endvidere, at test af stoffer er forbundet med en række etiske og principielle overvejelser, idet der altid vil være en risiko forbundet med at indtage euforiserende stoffer. Eventuelle alvorlige følger af stofindtag af et testet stof, herunder dødsfald, kan potentielt stille kommunen og de berørte medarbejdere i en særdeles vanskelig situation.

Bevillingstekniske oplysninger

Tabel 2 - Øvrige anlægsprojekter

(1.000 kr. – 2019 p/l)	Udvalg	Bevilling	2019	2020	2021	2022	I alt	*
Anlægsudgifter								
Teknisk udstyr inkl. software-stationer			5.000				5.000	*
Teknisk udstyr – etablering af laboratorium stationært			2.500				2.500	*
Teknisk udstyr – mobil add-on			1.070				1.070	*
Teknisk udstyr – etablering af mobil add-on teststation			5.000				5.000	*

IT og indretning			110				110	*
Anlægsudgifter i alt			13.680				13.680	
<i>Afledte serviceudgifter</i>								
Teknisk udstyr – udbud og kravspecifikation			1.000				1.000	
Teknisk udstyr – service og materialer - stationært			350	350			700	
Teknisk udstyr – service og materialer - mobil add-on			150	150			300	
Kommunikation og etablering af alarmeringssystem			175	50			225	
Forskningsprojekt			420				420	
Sikkerhed			210	430			640	
Personaleudgifter - løn			2.520	3.980			6.500	
Personaleudgifter - kompetenceudvikling			250	80			330	
Husleje og drift			200	200			400	
Afledte serviceudgifter i alt			5.275	5.240			10.515	

Øvrige tekniske oplysninger

Bydel og adresse

Bydele

Bydækkende? (Hvis forslaget er bydækkende sættes kun kryds her) X						
Bispebjerg	Indre by	Vesterbro/Kgs. Enghave	Valby	Amager Øst	Udenbys	
Nørrebro	Østerbro	Brønshøj/Husum	Vanløse	Amager Vest		
Adresse og matrikelnummer						

Høring

Har budgetnotatet været i høring? (anlægsprojekter, herunder planlægnings- og anlægsbevillinger, skal i ejendomsfaglig høring i TEo/ByK/KEID og IT-projekter skal høres i KIT) [Se tjekliste for anlægssager vedr. m2-behov på økonomiportalen \(link\)](#)

Har budgetnotatet været i høring?	Ja	Nej
Ejendomsfaglig høring i TEo/ByK/KEID		X
IT-projekt (KIT)		X

Tidligere afsatte midler

Der er ikke tidligere afsat midler.

(1.000 kr., løbende p/l)	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Budgetaftale 2014							
Overførelssagen 2013-14							
Budgetaftale 2015							
Overførelssagen 2014-15							
Budgetaftale 2016							
Overførelssagen 2015-16							
Budgetaftale 2017							
Overførelssagen 2016-17							
Budgetaftale 2018							
Overførelssagen 2017-18							
Afsatte midler i alt							